

Zitting 2002-2003

10 juli 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de opzegging van het exclusieve verkoopcontract tussen diamantproducent De Beers en 15 Antwerpse zichthouders

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de slechte economische toestand in de Rupelstreek

Vraag om uitleg van de heer Frans De Cock tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de stijgende werkloosheid in de regio Kempen-Mechelen door een aantal bedrijfssluitingen en bedrijfsherstructureringen

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 10 juli 2003

VOORZITTER : De heer André-Emiel Bogaert

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 14.36 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Penris tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de opzegging van het exclusieve verkoopcontract tussen diamantproducent De Beers en 15 Antwerpse zichthouders

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Penris tot mevrouw Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de opzegging van het exclusieve verkoopcontract tussen diamantproducent De Beers en 15 Antwerpse zichthouders.

De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het onderwerp dat ik vandaag wil aansnijden, gaat over de diamantsector en over het opzeggen in die sector van 15 zichthouderscontracten zoals die in die sector bestaan. Op het eerste gezicht zal men zich afvragen wat wij daarmee te maken hebben, want het is toch een louter privaatrechtelijke aangelegenheid. In ons midden is er een eminente vertegenwoordiger en kenner van de sector, de heer van den Abeelen, maar voor degenen die met deze sector niet vertrouwd zijn, schets ik kort waarover het gaat.

U weet dat tot een aantal decennia geleden er één grote diamantmijnexploitant was in de wereld, namelijk de firma De Beers, die tot op vandaag nog altijd een belangrijke exploitant is. Deze firma had tot voor een aantal jaren zo goed als een monopolie. De firma beperkte zich tot de mijnactiviteiten en besteedde de bewerking van de ontgonnen diamanten uit aan anderen, in de eerste plaats aan de

zogenaamde zichthouders. Dat zijn mensen in verschillende delen van de wereld, maar voornamelijk ook in het Antwerpse, die de diamanten ontvangen, bewerken en voor verdere distributie zorgen.

Recent is er concurrentie gekomen in de mijnwereld. Er zijn andere belangrijkere mijnexploitanten in het verhaal opgedoken : Rio Tinto, enkele Russische mijnfirma's en belangrijke Angolees-Israëliische mijnconsortia. Zij zorgen ervoor dat het quasi-monopolie van De Beers hoe langer hoe meer in vraag komt.

Dat heeft de aandeelhouders van die traditioneel belangrijke mijnexploitant ertoe aangezet om de gevolgde politiek van de firma te wijzigen. Op de ontginning van diamanten is er immers slechts een geringe winstmarge, namelijk 2 tot 3 percent, terwijl in de vervolgstappen van de diamantbewerking meer winst te halen valt.

De aandeelhouders van De Beers hebben erop aangedrongen dat de groep aan een verticale integratie zou doen, wat de codeslagzin 'From Mine to Mistress' heeft meegekregen. De aandeelhouders willen dat de groep niet alleen de diamanten zou ontginnen, maar die ook zou gaan bewerken en verwerken in juwelen, die aan de klanten kunnen worden verkocht.

Daar begint het verhaal nefast te worden voor Antwerpen, maar ook voor andere delen van de wereld, die ons minder interesseren, omdat dat ertoe leidt dat de bevoorrechte positie die de Antwerpse diamantbewerking en -industrie met die mijngroep had, nu op de helling komt. Het systeem van het zichthouderschap wordt door de mijnexploitant in vraag gesteld, wat er begin juni toe geleid heeft dat tamelijk onverwacht de mijngroep de zichthouders – waarvan 15 van de in Antwerpen 50 operationele zichthouders – te kennen heeft gegeven dat ze hun exclusieve zichthoudersovereenkomst met de mijnexploitant verliezen. Wereldwijd

Penris

zijn er 40 contracten opgezegd, 15 daarvan in het Antwerpse.

Dat heeft voor Antwerpen een nefast gevolg, mevrouw de minister, en hier zal het verhaal u beginnen te interesseren. Hierdoor dreigen 500 arbeidsplaatsen van tamelijk specifiek geschoolde mensen verloren te gaan. Voor de sector is dit opnieuw een zware klap. U zult zich herinneren dat er vorig jaar in de diamantbewerkingsector al 250 arbeidsplaatsen verloren gingen toen de diamantzagerij Lens Diamond Industries de deuren moest sluiten. Nu is er sprake van 500 bijkomende jobs die op de helling staan. Dat is natuurlijk geen goed nieuws voor het Antwerpse, voor de sector en voor Vlaanderen.

We moeten niet pessimistisch zijn. We weten ook dat de Antwerpse diamantsector alert genoeg is en voldoende proactief denkt om ook in de meest duistere perioden nog altijd licht te zien schijnen. De Hoge Raad voor Diamant, die in het Antwerpse de hele diamantsector groepeerd en verdedigt en er de belangenverdediger van is – onze collega uit Aartselaar weet waarover ik het heb –, heeft reeds voor de opzeggingen een alternatief naar voren geschoven. De Hoge Raad heeft de bui zien hangen, is proactief beginnen te denken en heeft zich ingeschreven in het Routeplan 2012 van de Antwerps-Wase Kamer van Koophandel, waar een belangrijk hoofdstuk aan de diamant wordt gewijd en waar de toekomst van de Antwerpse diamantsector wordt uitgetekend. In grote lijnen komt de alternatieve strategie erop neer dat Antwerpen zich niet meer alleen in de handel moet profileren, zich niet uitsluitend met het zagen en slijpen van de diamant moet bezighouden, maar zich ook met het eindproduct moet inlaten, met name het diamantjuweel, het modeaccessoire waar de diamant in verwerkt zit.

Hierbij vraagt de Hoge Raad voor Diamant de steun van alle publieke actoren. Mensen die verantwoordelijk zijn in het Antwerpse gemeentebestuur, moeten hun rol kunnen spelen door de omgeving van het Centraal Station, waar de handel zich afspeelt, een mooiere aanblik te geven. Ook de federale regering moet in deze haar verantwoordelijkheid opnemen door het fiscaal regime ten aanzien van de sector welwillend te willen herbekijken. Ik ga me hier niet over uitlaten, want het is een onderwerp voor een ander gremium.

De Hoge Raad voor Diamant vraagt ook direct en indirect uw steun en ingrijpen, mevrouw de minister. Hij wil zich extra inspanningen getroosten, met

name op het vlak van onderzoek en ontwikkeling in de diamantsector. Op dit moment levert de Hoge Raad heel wat inspanningen. In Lier bijvoorbeeld is er een onderzoekscentrum dat jaarlijks met 90 miljoen frank wordt begiftigd en geavanceerd onderzoek doet naar onder meer de herkomstbepaling van diamanten. U weet dat de herkomst van diamanten in het nieuwe certificeringssysteem zeer belangrijk is. Men wil hiermee uitsluiten dat bloeddiamanten de markt nog zouden kunnen bereiken. Het is interessant om te weten waar een steen geologisch vandaan komt en niet uit een regio komt die zogezegd met bloed is besmeurd.

Mevrouw de minister, de Hoge Raad vraagt anderzijds ook aanmoediging en innovatieve financieringsvormen om tegemoet te komen aan de toeneemende kapitaalsvereisten in de sector. Minister Van Mechelen heeft al een aantal signalen gegeven, zij het niet specifiek aan de diamantsector, en heeft te kennen gegeven dat Vlaanderen zijn rol moet kunnen spelen in het mogelijk maken van alternatieve financieringsvormen. Ook uw voorganger was daartoe bereid. Ook hier is er voor u als Vlaams voogdijminister een verantwoordelijkheid weggelegd.

Mevrouw de minister, wanneer er 500 – zeer specifieke en moeilijk herplaatsbare – arbeidsplaatsen verloren gaan in de Vlaamse economie, omdat een belangrijke internationale mijnexploitant het bestaande contractensysteem dreigt stop te zetten, moet u ingrijpen. U moet ten minste een poging ondernemen om die belangrijke internationale groep ervan te overtuigen dat de diamantsector en de diamantbewerking voor de Vlaamse industrie belangrijk zijn en belangrijk blijven, en dat u eventueel bereid bent op verzoeken van die groep in te gaan. Hebt u, na het dramatische bericht van begin juni, contacten gehad met de groep De Beers? Hoe zijn die contacten verlopen en wat is het eventuele resultaat van de besprekingen?

Bent u bereid het alternatieve plan, dat de Hoge Raad voor Diamant heeft uitgewerkt en dat werd opgenomen in het Routeplan 2012 van de Antwerps-Wase Kamer van Koophandel, te steunen? In dit plan wordt aan het Vlaams Gewest uitdrukkelijk gevraagd steun te verlenen aan de aanzienlijke inspanningen die de sector zelf levert: voor onderzoek en ontwikkeling enerzijds, en in het zoeken naar alternatieve financieringsvormen voor de sector in volle omschakeling anderzijds.

De voorzitter : De heer van den Abeelen heeft het woord.

De heer Marc van den Abeelen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik kan voor 90 percent onderschrijven wat de heer Penris heeft gezegd. Hij is te bescheiden door te stellen dat hij weinig over dit onderwerp weet. Zijn informatie komt rechtstreeks van de Hoge Raad voor Diamant, waar hij zeer goede bronnen heeft.

Mevrouw de minister, ik beperk me tot twee specifieke punten.

We moeten de zaak ook positief kunnen bekijken. De Beers – en ik ben er tien jaar mee geconfronteerd geweest – is een vrij onbetrouwbare speler op de markt. De Beers denkt enkel en alleen aan zijn aandeelhouders en heeft geen enkele loyaliteit tegenover het diamantcentrum Antwerpen. Het is evenwel Antwerpen dat De Beers groot heeft gemaakt. Zonder Antwerpen zou De Beers nooit geworden zijn wat het nu is.

De Beers heeft net dat segment uit de bevoorrading gehaald dat voor hen, in hun nieuwe strategie, concurrentie zou betekenen. De Beers heeft contracten afgesloten met een aantal luxemodehuizen en wil diamanten en juwelen tot bij de consument brengen. De 15 zichthouders die De Beers heeft uitgesloten, zijn net degenen die de specifieke luxediamanten slepen voor de juwelenfabrikanten. Door een aantal mensen op straat te zetten, grijpt De Beers in in de economie van Antwerpen en de Kempen, maar ook in het normale circuit.

De Beers heeft zich steeds kunnen onttrekken aan de banbliksems van de Europese Commissie. Als monopolist had De Beers al lang zijn manier van werken moeten aanpassen. Er is onderhandeld en nu wordt het systeem 'supplier of choice chain' genoemd.

Mevrouw de minister, we verwachten dat de regering aan De Beers vraagt duidelijk te zeggen wat hun toekomstige plannen in Antwerpen zijn. Het is duidelijk dat De Beers, op een zeer selectieve manier, 15 zichthouders – die concurrenten waren voor hun activiteiten – heeft geëlimineerd.

De Kamer van Koophandel pakt er graag mee uit dat het Masterplan deel uitmaakt van hun Routeplan, maar het is eigenlijk een Routeplan dat geschreven is door de Hoge Raad voor Diamant. De Kamer van Koophandel wil pronken met het werk van de mensen van de Hoge Raad voor Diamant. Ik ben nog steeds lid van de raad van bestuur van de Hoge Raad en heb zelf mee geschreven aan het plan. We kennen de Kamer van Koophandel : als

iets goed is, staan ze op de eerste rij ; als iets slecht is, weten ze van niets.

Mevrouw de minister, u kunt een initiatief nemen, want er bestaan alternatieven. Het is de bedoeling van de Hoge Raad voor Diamant om in de toekomst in Antwerpen het hele proces, van de ruwe diamant als beginproduct tot het juweel als eindproduct, te beheren. Deze schakel ontbrak nog in Antwerpen.

Het zou goed zijn om in Antwerpen voor juwelen een fiscale vrijhaven te maken, zoals nu reeds voor diamant bestaat in de vorm van het nultarief. Als er een stockbeheer is, het Diamond Office opnieuw een rol speelt voor de controle op de in- en uitvoer en we voor juwelen een nultarief kunnen bedingen, kan Antwerpen zelfs groeien.

Deze operatie kost de overheid niets. Met een nultarief BTW heft de overheid geen BTW. Indien er wel BTW wordt aangerekend, wordt die later – aangezien de juwelen voor 99 percent bestemd zijn voor de export – terugbetaald. Als we deze nuloperatie kunnen realiseren, kan Antwerpen terug tewerkstelling aantrekken.

Bent u bereid om in een rondetafelconferentie met de sector en met uw federale collega's – want meestal stukt het op het federale niveau – te pleiten om het Diamond Office-systeem uit te breiden naar de juwelen ? Bent u bereid om aan De Beers te vragen wat hun toekomstplannen zijn in Antwerpen ? Antwerpen heeft ondertussen niet stil gezeten. BHP Billiton, Rio Tinto, Al Rosa hebben hun 'comptoir de vente' in Antwerpen geconcentreerd. We hebben opnieuw 45 percent van de wereldhandel samengebracht in Antwerpen. Bent u bereid om een rondetafelconferentie te organiseren, om het fiscale luik te ondersteunen en om een duidelijke vraag te stellen aan De Beers ?

De voorzitter : Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens : Ik merk dat in deze commissie heel wat expertise, en een grote betrokkenheid bij de diamantsector van Antwerpen, aanwezig is. Ik wil de antwoorden op de eerste en derde vraag van de heer Penris bundelen.

De Beers is nog steeds de grootste diamantproducent ter wereld en controleert 55 percent van de productie. Deze goederen worden verkocht via een systeem van vijfwekelijkse verkopen en worden aangeboden aan een lijst van bevoorrechte klanten, de zichthouders. Onder de zichthouders bevin-

Ceysens

den zich zowel diamanthandelaars als diamantfabrikanten.

De laatste jaren werden met succes inspanningen geleverd om andere mijn groepen naar Antwerpen te halen. Zo besloten in 2002 Billiton en Rio Tinto een exclusief verkoopskantoor te openen in Antwerpen en hun volledige productie via Antwerpen op de wereldmarkt te brengen. Andere producenten, zoals het Russische Al Rosa, willen ook deze stap zetten. Al Rosa is de tweede diamantproducent ter wereld.

De beslissing van De Beers ondermijnt het strategisch belang van Antwerpen als wereld distributiecentrum. Het voorval met De Beers moet Antwerpen ertoe aanzetten dringend andere producenten te zoeken, om zijn leidende positie te vrijwaren.

De leidinggevende positie van Antwerpen als distributiecentrum van ruwe diamant is tezelfdertijd zijn achilleshiel. Alle buitenlandse fabrikanten worden immers zo aangespoord om hun hoofdkwartier in Vlaanderen te vestigen. Dat leidt tot de uitbouw van financiële diensten, wat er op zijn beurt toe leidt dat ook geslepen producten en de gedeeltelijk fabricage ervan in Antwerpen gebeuren. Als de eerste schakel wegvalt, bestaat het gevaar dat ook de andere activiteiten op de helling komen te staan. We zijn ons terdege bewust van de ernst van dit probleem.

Dat de beslissing van De Beers totaal onverwacht kwam, moeten we relativiseren. De afslanking zou namelijk al twee jaar geleden in het vooruitzicht zijn gesteld, toen de nieuwe supplier of choice strategie van De Beers is bekendgemaakt. Deze strategie is onder druk van de aandeelhouders aangenomen. Dat houdt in dat De Beers alleen in zee gaat met partners die een efficiënt distributie- en marketingsysteem hebben. Deze bevoorrechte partners zouden de gehele distributieketen moeten beheeren, van ruwe diamant tot de verkoop van geslepen diamant in luxewinkels. Misschien heeft de diamantsector wat traag gereageerd op deze voorspelbare markt tendens. De sector zal zich moeten heroriënteren, want in de toekomst zal er minder plaats zijn voor de kleine en ambachtelijke diamantbedrijven. De Hoge Raad voor Diamant werkte vanuit die optiek aan het zogenaamde rouwteplan.

Voorspelbaar of niet : de impact van de beslissing van De Beers is groot. Ik wil daarom ingaan op het verzoek van de heer van den Abeelen om een ron-

detafel te organiseren met de diamantsector. Zo wil ik de behoeften en noden van de diamantsector in zijn geheel in kaart brengen, en samen met de sector onderzoeken hoe we kunnen meewerken aan de versterking en herpositionering van de sector. Deze ingrepen doen we om Antwerpen op de wereldkaart te houden. We moeten er ons wel bewust van zijn dat dit onze Vlaamse bevoegdheden overstijgt. Ik zal daarom de bevoegde federale ministers over dit voorstel aanspreken.

In elk geval moeten we onderzoeken hoe we andere diamantproducenten kunnen overtuigen om de distributie van hun goederen in Antwerpen te centraliseren. Ik denk dan opnieuw aan Rusland, Angola en de Democratische Republiek Congo. Het aantrekken van andere producenten is de enige manier om enerzijds de diamantsector in Vlaanderen te verankeren, en anderzijds de positie van Antwerpen als wereld distributiecentrum veilig te stellen.

De Beers heeft onverwacht hard toegeslagen in de groep van diamantfabrikanten van Antwerpen. Verschillende getroffen bedrijven waren erin geslaagd om een reeks van klassieke fabrikanten in de Antwerpse regio te houden, ondanks de sterke concurrentie uit de lagelonenlanden. Een fabrikant is afhankelijk van een specifieke en stabiele aanvoer van ruwe producten. Elke fabrikant specialiseert zich immers in bepaalde segmenten, en kan zijn productie maar plannen als hij voldoende producten tegen stabiele prijzen kan aankopen. Als zich houder van De Beers had men die garantie.

De opzegging van het contract betekent dat deze fabrikanten zich op de secundaire markt in Antwerpen moeten bevoorraden. Op die markt fluctueren de prijzen gemakkelijker, en het is onzeker of er altijd een voldoende aanbod zal zijn. Ze staan daarom voor de keuze of ze hun activiteiten nog langer in de Antwerpse regio kunnen voortzetten.

De Beers beslist discretionair over de keuze en toewijzing van goederen aan klanten. Laat daarover geen misverstand bestaan. Dat soort van beslissingen heeft natuurlijk wel een impact op de tewerkstelling in de regio.

Er moet dus snel duidelijkheid komen over het engagement en de strategie van De Beers ten aanzien van Antwerpen. Daarover moeten we een gesprek organiseren. In dat kader heb ik al een brief geschreven aan premier Verhofstadt en aan de minister-president van de Vlaamse regering met het voorstel om de decision makers van De Beers

Ceysens

samen te ontmoeten. Ik veronderstel dat we daarover eerstdaags duidelijkheid zullen krijgen.

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het zal u misschien verbazen, maar het antwoord bevredigt me volledig. Ik wil de minister nog een goede raad geven. Ik las in de pers dat de minister letterlijk en figuurlijk de drager van de Antwerpse of Vlaamse mode wil worden. Misschien moet ze eens contact opnemen met de Hoge Raad voor Diamant : die zal ongetwijfeld graag voor de nodige juwelen zorgen, zodat de Antwerpse schittering ook in het buitenland wordt opgemerkt.

De voorzitter : Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens : Wat de mode betreft, heb ik wel twee voorwaarden gesteld : ik wil me niet tot één merk beperken, en ik wil het ook zelf betalen. De deontologische code moet worden gerespecteerd.

De voorzitter : De heer van den Abeelen heeft het woord.

De heer Marc van den Abeelen : De heer Penris is een vrij redelijk man : als de minister een vrij goed antwoord geeft, dan erkent hij dat ook. Zelf ben ik erg blij dat de minister op de twee vragen positief heeft geantwoord. Ik had overigens niet anders verwacht. Wat de juwelen van de Hoge Raad voor Diamant betreft, kan ik de minister meedelen dat we tweejaarlijks een grote diamant in bruikleen geven. Dit jaar is de overhandiging in het Hilton-hotel gebeurd. De minister zal dan alleen nog de verzekering moeten betalen, maar dat valt best mee.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de slechte economische toestand in de Rupelstreek

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Cey-

sens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de slechte economische toestand in de Rupelstreek.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, een aantal artikels over de economische toestand hebben mijn aandacht getrokken. Onlangs vernamen we via de pers dat het draadtrekkersconcern Bekaert zijn afdeling Zuid in Hemiksem zal sluiten. Bekaert is van oordeel dat de concurrentie met Korea en China moordend en niet langer houdbaar is, zodat grondige herstructureringen zich opdringen. Hierdoor zouden er zo'n 75 van de 500 banen in Hemiksem verdwijnen. Ook de toekomst van Lamitref – eveneens in Hemiksem – is in gevaar, want wellicht komt er geen fusie met Umicore. Het bedrijf zit dus in zware problemen en bereidt momenteel een ernstig herstructureringsplan voor. In dat bedrijf zijn ongeveer 175 mensen tewerkgesteld. In Niel, vervolgens, werd onlangs een van de laatste steenbakkerijen uit de regio gesloten, nadat een milieuvergunning niet was afgeleverd. Er kwamen 40 werklozen bij. Het moet duidelijk zijn dat de Rupelstreek met zware problemen kampt.

De Rupelstreek kende in het verleden al een economisch dieptepunt met de teloorgang van de steenbakkerijen. De Rupelstreek is er na al die jaren economisch nog steeds niet bovenop geraakt. De arbeidsmarkt cijfers uit het maandverslag voor februari 2003 van de VDAB tonen aan dat de Rupelstreek met hoge werkloosheidscijfers heeft te kampen. Op één jaar tijd is de werkloosheid gestegen met 17,9 percent in Boom, 17,2 percent in Niel en 17,3 percent in Rumst. Drie van de vijf gemeenten van de Rupelstreek staan immers in de top-tien van gemeenten met de grootste werkloosheidsstroom. In deze cijfers zijn de gevolgen van de sluiting van een aantal bedrijven waarover ik het al had, nog niet opgenomen.

Nochtans heeft de Rupelstreek vanuit economisch oogpunt een goede ligging. De Rupelstreek ligt in de onmiddellijke omgeving van de A12, en binnenkort ook in de omgeving van de E19, nadat de expressweg is doorgetrokken. De regio ligt in het midden tussen Antwerpen en Brussel, maar ook de Rupel en de Schelde als bevaarbare waterlopen zijn in deze regio aanwezig. Enkel een stevig reconversieplan voor de Rupelstreek kan deze regio er terug bovenop halen. Dat is dan ook broodnodig.

Werden tijdens deze regeerperiode initiatieven genomen voor de economische vooruitgang van deze

Van den Eynde

regio ? Hoe worden deze initiatieven geëvalueerd ? Enige tijd geleden werden er vooral in Boom reeds initiatieven ontwikkeld inzake toerisme. Dit leidt wel tot een herwaardering van de regio, maar niet tot bijkomende werkgelegenheid. Welke initiatieven zult u ontwikkelen om deze regio te vrijwaren van verdere grote economische achteruitgang ? Bent u bereid in samenspraak met de regio een reconversieplan uit te werken om de optimale ligging van de Rupelstreek ten volle te benutten ten voordele van de economische toestand van de Rupelstreek ? Bestaan er nog Europese subsidies om regio's zoals de Rupelstreek financieel te ondersteunen ? Zo ja, zult u die aanwenden, of op welke manier zult u een reconversie van de Rupelstreek financieel ondersteunen ?

De voorzitter : De heer van den Abeelen heeft het woord.

De heer Marc van den Abeelen : Mijnheer de voorzitter, ik wil de cijfers en het opzoekingswerk van mevrouw Van den Eynde niet in twijfel trekken, maar de sluiting van de steenbakkerij in Niel gaat niet door. Dat bedrijf ligt in een VEN-gebied. In zijn regeldrift heeft de voorganger van minister Ceysens de verdere exploitatie in dat VEN-gebied verboden. De huidige regering is op die beslissing teruggekomen en de exploitatie van het bedrijf is gevrijwaard.

Ik ben blij, mevrouw Van den Eynde, dat u op de hoogte bent van de expresweg, die intussen overigens verbindingsweg wordt genoemd. U bent van Kontich en daar zijn de inwoners tegen die verbindingsweg gekant. Het verbaast me dan ook dat u nu plots pro bent.

Het streefbeeld voor de verbindingsweg zal in september klaar zijn. Pas dan zal de beslissing voor de aanleg vallen. Minister Bossuyt heeft vorige week verklaard dat hij wacht op het streefbeeld. Ik hoop van harte dat de weg er komt, maar ik zou niet willen dat morgen in de pers staat dat de verbindingsweg er al ligt.

De voorzitter : De heer De Smet heeft het woord.

De heer Bart De Smet : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik ben om twee redenen naar deze commissievergadering gekomen. Ik zit hier omdat de Rupelstreek me na aan het hart ligt, en ik ben als voorzitter van de allereerste Vlaamse intergemeentelijke lokale werk-

winkel zeer nieuwsgierig naar het antwoord van de minister.

De heer van den Abeelen is hier ook aanwezig als inwoner van een randgemeente van de Rupelstreek, een rijke gemeente. Ik wil hem niet beledigen, maar ik sluit me aan bij de vraag van mevrouw Van den Eynde. De streek werd ooit de Borinage van Vlaanderen genoemd. Ooit werkten per kilometer Rupeloever 7.000 mensen in het achterland. Dat is allemaal teloorgegaan. De steenbakkerijen, maar ook de glas- en de diamantnijverheid en de pantoffelfabriekjes waren bloeiende bedrijven en gingen allemaal tenonder. De Rupelstreek heeft nooit een reconversieplan gekend zoals andere gebieden in Vlaanderen. Het was nochtans noodzakelijk.

De cijfers die werden genoemd, zijn correct. Als het overal slecht gaat, gaat het in een verwaarloosde regio extra slecht. Ik zou het beeld van mevrouw Van den Eynde echter willen relativeren. Al wie de mogelijkheid heeft, levert reeds inspanningen om de streek herop te bouwen en werkgelegenheid aan te trekken. Vooral de lokale besturen zelf slagen er stap voor stap in hun gemeenten te herwaarderen en effectief nieuwe inwoners aan te trekken. Dat maakt het financiële draagvlak groter en investeringen gemakkelijker.

De hogere overheid blijft evenmin bij de pakken zitten. Ik wijs u zeer graag op het initiatief van de Universiteit Antwerpen die haar wetenschappelijk onderzoekscentrum heeft gevestigd op het grondgebied van de gemeente Niel. Ik verwijs ook naar de GOM die Krekelenberg II zal realiseren met veel nieuwe banen als resultaat. Ik denk aan een industrieterrein in mijn gemeente waarvoor vorige week bouwvergunningen werden afgeleverd. Ik denk aan de inspanningen van de Vlaamse overheid in verband met de brownfields. De Rupelstreek heeft vandaag nog 150 vervuilde sites. Ooit was de regio voorbestemd om de stortplaats van heel Vlaanderen te worden, en er zitten door allerlei bedrijvigheid zware metalen en dergelijke in de bodem. Nog een positief punt : de VDAB heeft via zijn werkwinkel – specifiek gericht op laaggeschoolde langdurig werklozen – veel mensen opnieuw aan een job geholpen. Er staan nog veel andere initiatieven op stapel.

Ik zou het beeld van de Rupelstreek dus enigszins willen bijstellen, maar ook aansluiten bij de fundamentele vraag van mevrouw Van den Eynde. Mevrouw de minister, hoe ziet u de economische toekomst voor de Rupelstreek en voor heel Vlaanderen ?

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb een algemene opmerking over de teneur van de vragen om uitleg en interpellaties. De meeste behandelen de werkloosheid of dreigende werkloosheid in een bepaalde sector of streek. We hebben het over de autosector of de toestand in de Rupelstreek, maar ik kan even goed gelijkaardige vragen stellen over de problemen in de kuststreek. De economische toestand van de eigen streek baart wellicht elk parlements-lid zorgen.

Mijnheer de voorzitter, misschien moet de commissie zich eens beraden over een andere aanpak. We zouden het initiatief kunnen nemen om hoorzittingen te organiseren. Het is misschien een goed idee om vertegenwoordigers van de Kamers van Handel en Nijverheid uit diverse streken te horen, samen met mensen van de VDAB die wellicht over veel cijfermateriaal beschikken. Via een hoorzitting kan misschien een soort analyse worden gemaakt.

Ik vrees dat we de minister lang kunnen bezighouden als we dergelijke vragen en interpellaties met veel gemak blijven agenderen. Ik wil de vraag van mevrouw Van den Eynde niet ondergraven, maar ik vrees dat de politiek te veel als een ultieme reddingsboei wordt beschouwd. Zou het niet beter zijn om ons als commissie goed te laten informeren en om te reflecteren over middelen waarmee we ons in de toekomst kunnen wapenen tegen dergelijke problemen ? Als besluit van de hoorzittingen kan misschien een gemeenschappelijke resolutie tot stand komen. De problemen beperken zich niet tot één streek, noch tot Vlaanderen : ze zijn in heel Europa of misschien zelfs in heel de wereld dezelfde.

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Mijnheer de voorzitter, ik kan me vinden in de opmerking van de heer Ramoudt. De volgende vraag op de agenda, van de heer De Cock, is grosso modo dezelfde als die van mevrouw Van den Eynde, maar betreft een andere regio. Beide vragen zijn symptomen van de economische toestand in Vlaanderen en Europa. We mogen de ogen niet sluiten voor de problemen rondom ons : heel Europa, zelfs de hele wereld kampt met een recessie, al zijn de laatste berichten uit de VS een beetje positiever.

Als we economische maatregelen willen treffen die enige macro-economische invloed hebben op de

Vlaamse tewerkstelling en op onze economie, is het waarschijnlijk geen slecht idee om een hoorzitting te organiseren, met vertegenwoordigers van het VEV en anderen die ons deskundige raad kunnen verschaffen.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik heb geen bezwaar tegen de vragen die worden gesteld. Het klopt dat ze symptomatisch zijn voor deze economische problematiek. Ik herinner me dat de heer Huybrechts vorige week een vraag over dezelfde streek stelde aan minister Landuyt.

Ik heb nog een opmerking over de hoorzitting. De Vlaamse regering neemt het initiatief voor het organiseren van een vooroverleg in functie van het federale werkoverleg. Ik heb minister Landuyt daarover ondervraagd. Ik vrees dat het organiseren van overleg soms als een vluchtheuvel wordt beschouwd omwille van de machteloosheid tegenover de tewerkstellingsproblemen en economische problemen. Omdat geen concrete maatregelen kunnen worden genomen, wordt dan maar een overlegronde georganiseerd met de actoren van de arbeidsmarkt in de hoop dat er initiatieven worden genomen.

In het voorjaar werd een Vlaams werkgelegenheidsakkoord afgesloten, dat nog moet worden uitgevoerd. In november 2001 werd het Pact van Vilvoorde met 21 maatregelen voor de 21ste eeuw gesloten. Op 3 december werd een pact gesloten met daarin een reeks maatregelen over de werkgelegenheid van allochtonen. Het is aangewezen om de gemaakte afspraken eerst uit te voeren vóór nieuw overleg wordt georganiseerd. In zijn inaugurale rede heeft minister-president Somers gezegd dat van het Pact van Vilvoorde, dat twee jaar geleden al werd afgesloten, nog maar voor 20 percent in uitvoering is. Ik ben voorstander van overleg, maar er moet worden uitgevoerd wat is afgesproken in plaats van oplossingen te zoeken voor problemen die voor zich uit worden geschoven.

De voorzitter : Als voorzitter is het niet makkelijk om te beslissen over de vragen en interpellaties. Die zijn of sectorgebonden of streekgebonden. Heel weinig vragen zijn macro-economisch of macrosociaal. Individuele parlementsleden zijn daar vrij in. U weet dat ik daar vrij ruim in ben. Natuurlijk kan men niet ongevoelig blijven voor het feit dat de situatie totaal anders is dan in 1999. Naarmate de verkiezingen naderen zullen er – terecht – veel meer vragen komen. Deze vragen over

Voorzitter

bepaalde problemen in de samenleving zullen ook veel meer streekgebonden zijn. We zullen daarover een goede consensus moeten vinden.

Een van mijn stokpaardjes is de betrokkenheid van het Vlaams Parlement bij het macro-economische. Samen met u kan ik alleen maar vaststellen dat het zwaartepunt van de beleidsvorming en de politiek zich een tweehonderdtal meter verderop bevindt, ook voor de media. Ik hoop dat er in de toekomst grotere bevoegdheidspakketten naar Vlaanderen zullen gaan. We moeten evenwel rekening houden met de huidige situatie.

Men heeft nogal veel poeha gemaakt over de door de formateur aangekondigde werkgelegenheidsconferentie. Ik heb daarover een schriftelijke vraag gesteld aan de minister-president. Ook heb ik terzake een brief geschreven aan de voorzitter van ons parlement. Het Vlaams Parlement wordt zelden betrokken bij grote conferenties. U weet dat ik meermaals heb geïnterpelleerd over het Pact van Vilvoorde. Het Vlaams Parlement is daar helemaal niet betrokken bij geweest. De sociale partners, als feitelijke machten, en de Vlaamse regering, als uitvoerende macht, werden wel betrokken, maar het parlement niet, noch de instelling, noch via individuele parlementsleden. Ook de handtekening van het parlement was niet nodig. Ik heb daarover minister-president Dewael geïnterpelleerd, en ook de voorzitter van het parlement daarover vragen gesteld. Uiteindelijk is er terzake een consensus bereikt : uiteindelijk kreeg het parlement ten minste per commissie de documenten die het gevolg waren van de Kleurennota. Dat was niet zo gemakkelijk. Ik stelde mijn vraag niet alleen in eigen naam, maar ook in naam van de commissie en het parlement. Mijn vraag luidde hoe het Vlaams Parlement en de bevoegde commissie zouden worden betrokken bij wat gewestelijk en federaal wordt aangekondigd als een zeer belangrijke werkgelegenheidsconferentie voor de toekomst. Dat lijkt me geen onbelangrijke vraag. De sociale partners zijn immers zeer belangrijk, maar de verkozenen zijn in een democratie nog altijd belangrijker. Die vragen liggen op de tafel. Met de beperkte kunde die ik heb, zal ik trachten er voor te zorgen dat we zeker aan onze trekken zullen komen.

We moeten vandaag een keuze maken wat dat streekgebundene betreft. Ik moet de heer Laurys enigszins bijtreden : het is zeer moeilijk, zo niet onmogelijk, een hoorzitting te organiseren waarop alle streken hun moeilijkheden komen belichten. Met het VEV hebben we al vergaderd over diverse

onderwerpen. We moeten ons daarover beraden, maar als er problemen rijzen in een bepaalde regio, dan kunnen we er ons niet aan onttrekken die op de agenda te zetten. Ik wil die problemen niet van tafel vegen omdat ze streekgebonden zijn.

Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, uiteraard is deze vraag zeer streekgebonden, net als die van de heer De Cock. Deze streekgebonden aspecten kunnen natuurlijk steeds een punt zijn voor streekplatformen. Daaraan wordt verder gewerkt. Het is de bedoeling dat er ook daar een afspraak komt over de kerntaken. Het is de bedoeling dat de provincies daar een duidelijk rol in krijgen. Dat kan vandaag altijd in de streekplatformen.

Mevrouw Van den Eynde, mijn antwoord zal heel uitvoerig zijn. U peilt immers naar heel wat aspecten. U vroeg wat er tijdens deze regeerperiode is gebeurd in dit verband. Er werden inderdaad een aantal initiatieven genomen die de Rupelstreek economisch vooruit zouden moeten helpen. Deze initiatieven situeren zich vooral op het vlak van aanbodbeleid inzake regionale bedrijventerreinen. De noodzakelijke reconversie van de Rupelstreek zal door de invulling van deze bedrijventerreinen moeten gebeuren. Een belangrijke opmerking hierbij is echter dat de provincie bevoegd is voor de bestemming van de bedrijventerreinen in deze zone en dat het beleidsveld Economie hierin eerder een ondersteunende rol speelt. Voor alle duidelijkheid, ik ga ervan uit dat de Rupelstreek traditioneel bestaat uit de gemeenten Boom, Niel, Rumst, Schelle en Hemiksem.

Voor de noodzakelijke economische reconversie van de streek lijkt het me echter ook belangrijk dat er ook wordt gekeken naar gemeenten in de onmiddellijke nabijheid van de Rupelstreek, zoals Puurs of Willebroek. Tussen Antwerpen, Mechelen en Sint-Niklaas bevindt zich een ruimer gebied, dat in het structuurplan van de provincie Antwerpen de naam Brabantse Poort meekreeg. De provincie maakt voor dit gebied een geïntegreerd, gebiedsgericht strategisch plan op. Ook de Rupelstreek valt onder de gebiedsafbakening. Aan het gebied worden grote potenties toegekend op vlak van transport, distributie en logistiek. De Brabantse Poort kenmerkt zich door een aantal watergebonden netwerken langsheen de Schelde, de Rupel en het zeekanaal Brussel-Schelde. De bundeling van lijninfrastructuren verleent aan de Brabantse Poort, zoals gezegd, grote economische potenties.

Ceysens

De provincie Antwerpen zal via provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen bedrijventerreinen afbakenen in onder andere het kleinstedelijk gebied Boom en de specifieke economische knooppunten Willebroek en Puurs. Onder de Brabantse Poort vallen ook delen van de gemeenten Niel en Bornem. Een aantal planprocessen is lopende. Zo is de bestemmingsprocedure voor een uitbreiding van het bedrijventerrein Pullaar in Puurs bijna rond. Hierdoor zal op relatief korte termijn ongeveer 30 hectare beschikbaar zijn voor een invulling met nieuwe bedrijven. Een aantal andere terreinen met nieuwe economische bestemmingen in de streek zullen volgen.

In de Rupelstreek bestaan in het gebied rond Willebroek en Boom vrij veel vervuilde of verouderde bedrijventerreinen die gesaneerd of geherstructureerd moeten worden. De Vlaamse regering nam op dit vlak een aantal erg belangrijke initiatieven. Voor de Rupelstreek kan vooral het proces dat opgezet werd rond Willebroek-Noord, belangrijk zijn. Het project Willebroek-Noord is in juni 2001 door de Vlaamse stuurgroep brownfieldontwikkeling erkend als proefproject voor die brownfieldontwikkeling. Op 21 juni 2002 riep de Vlaamse regering het project uit tot een van de drie prioritaire proefprojecten die in 2003 maximaal tot resultaten moeten leiden. Hierbij moet worden aangestipt dat de GOM Antwerpen, als trekker van Willebroek-Noord, erg waardevol werk levert. Onder meer de administratie Economie ondersteunde een onderdeel van het herstructurerings- en saneringsproject van de GOM Antwerpen via de begrotingspost voor innovatieve streekontwikkelingsprojecten.

In het nieuwe subsidiebesluit voor bedrijventerreinen zijn een aantal ondersteuningsmodaliteiten ingebouwd voor de herstructurering van verouderde bedrijventerreinen. Ook dit instrument kan in de Rupelstreek aangewend worden. Via het oude subsidiebesluit op bedrijventerreinen werd op het grondgebied van de gemeenten Boom en Niel reeds een researchpark ontwikkeld, met daarnaast een lokaal bedrijventerrein. Ik besef dat het aanbieden van voldoende en kwalitatief ingerichte bedrijventerreinen en het herstructureren van de verouderde en vervuilde bedrijventerreinen slechts een randvoorwaarde is voor de reconversie van de streek. Het is echter wel een erg belangrijke randvoorwaarde.

De mogelijkheden die zich voor de streek aanbieden op het vlak van een meer inhoudelijke werking

komen aan bod in het antwoord op uw derde vraag.

Uw tweede vraag overlapt ten dele met de overige vragen. Zo zal werkgelegenheid plaatsvinden op bedrijventerreinen, die dan eerst bestemd en ontwikkeld moeten worden. Anderzijds zal in de toekomst gewerkt kunnen worden aan een subregionaal werkgelegenheidsbeleid in de Resoc- en SERR-structuur.

Als minister van Economie kan ik een aantal financieringskanalen aanreiken waarop de streek een beroep kan doen. Daarnaast is inhoudelijke ondersteuning vanuit mijn administratie mogelijk voor een aantal lopende processen. Zo kan ik de ontwikkeling van bijkomende bedrijventerreinen ondersteunen via het vernieuwde subsidiebesluit voor bedrijventerreinen. Dit besluit voorziet ook in ondersteuning voor herstructureringsprocessen van bestaande verouderde bedrijventerreinen. Het subsidiepercentage wordt daarbij gedifferentieerd naarmate er uitgifte is van nieuwe kavels of niet. Dit financieringskanaal kan voor de reconversie van de Rupelstreek op termijn erg nuttig blijken. Op de zo ontwikkelde bedrijventerreinen ontstaat dan uiteraard tewerkstelling.

Een aantal andere financieringskanalen die ik als minister van Economie kan aanreiken, worden behandeld in het antwoord op uw vierde vraag. Het gaat daarbij om de streekcharterprojecten, de grensoverschrijdende samenwerking en de expansiesteun.

In antwoord op uw derde vraag kan ik u het volgende meedelen. Het concept de Brabantse Poort, zoals het uitgewerkt wordt door de provincie, moet al ten dele gezien worden als een plan waarin mogelijkheden tot reconversie voor de streek vervat zitten. Uiteraard kan daarnaast via een specifiek plan ingezoomd worden op de problematiek van de Rupelstreek. Dit gebeurt volgens mij het best in het kader van het streekbeleid zoals dat nu bestaat in de vorm van streekplatformen en STC's, en op zeer korte termijn zal bestaan in de vorm van Resoc's en SERR's. Het reconversieplan waarvan u spreekt, zou in dit kader perfect tot stand kunnen komen. In de Resoc-structuur zullen de werkgeversorganisaties, de werknemersorganisaties, de gemeenten en de provincie vertegenwoordigd zijn. Dit zijn volgens mij de ideale partners om een reconversiestrategie voor de streek uit te denken. Om deze piste te laten slagen, zal het wel belangrijk zijn dat de beleidsmensen uit de streek zich op korte termijn verenigen en hun stem laten gelden binnen de huidige hervorming van beleid.

Ceysens

– *De heer Roland Van Goethem treedt als voorzitter op.*

Dan kom ik nu tot mijn antwoord op uw vierde vraag. De Europese middelen waarop de streek een beroep kan doen, zijn beperkt. Wel zijn er mogelijkheden via een aantal Vlaamse financieringskanalen. Binnen de Europese financieringskanalen moet ik de Interreg-regio Benelux Middengebied vermelden. Dit kanaal biedt middelen voor projecten in het kader van grensoverschrijdende samenwerking. De geïsoleerde gebieden zijn de provincie Antwerpen, waaronder dus ook de Rupelstreek, de provincie Limburg en in Nederland Nederlands-Limburg en Noord-Brabant. Binnen het Europees raamwerk kunnen actoren uit de streek ook subsidies vragen voor de ontwikkeling van duurzame bedrijventerreinen in het kader van het programma innovatieve acties.

Op Vlaams niveau dienen zich wel een aantal mogelijkheden aan voor de streek. Binnen het regionaal economisch beleid bestaat de jaarlijkse oproep voor streekcharterprojecten. In het verleden werd via dit kanaal onder meer een onderdeel van het herstructureringsproces voor Willebroek-Noord ondersteund. Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan Antwerpen kent aan de stationsomgevingen van Boom, Puurs en Willebroek de rol van specifieke ontwikkelingspolen toe. Een project dat werkt rond de economische invulling van deze rol, zou bijvoorbeeld een streekcharterproject kunnen zijn.

Een aantal initiatieven in de Rupelstreek werden in het verleden ondersteund via de expansiewetgeving. Het subsidiebesluit voor bedrijventerreinen en bedrijfsgebouwen maakte het mogelijk in Boom/Niel een researchpark te ontwikkelen. Het werd ontwikkeld op vraag van de lokale partners, namelijk de gemeenten, de GOM en de universiteit, maar het moet gezegd dat de uitgifte geen heel groot succes is. Nochtans past een researchpark perfect binnen een reconversiestrategie. De bijkomende bedrijventerreinen die bestemd zullen worden in het kader van de Brabantse Poort, zullen uiteraard een beroep kunnen doen op de subsidies van het nieuwe subsidiebesluit voor bedrijventerreinen.

De individuele bedrijven kunnen een beroep doen op de ondersteuning waarin het decreet economisch ondersteuningsbeleid voorziet.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. De reactie van sommige collega's wijst erop dat de problematiek gevoelig ligt. Het is ook zeker niet de bedoeling om de Rupelstreek in een slecht daglicht te plaatsen. Ik wil enkel wijzen op een aantal problemen waarvoor een oplossing moet worden gevonden. Momenteel lopen er nog een aantal initiatieven. Het is afwachten wat het resultaat daarvan zal zijn. Zoals u zelf aangeeft, mevrouw de minister, heeft de provincie hier nog een belangrijke taak te vervullen. Ik hoop dat de regio uw aanbod zal aanwenden.

Er wordt gezegd dat Aartselaar een rijke gemeente is. Ik wil er echter op wijzen dat de werkloosheid in die gemeente met 24,9 percent is gestegen in vergelijking met vorig jaar.

De voorzitter : De heer De Smet heeft het woord.

De heer Bart De Smet : In de Rupelstreek bestaat er inderdaad een sterke samenwerkingstraditie. Er is ook een intergemeentelijke conferentie van burgemeesters en schepenen. In september zal die doorgaan in mijn gemeente. Ik zal daar voorstellen, mevrouw de minister, u uit te nodigen, zodat u er echt een aantal zaken kunt komen vaststellen. Dat zal u wellicht ook helpen bij de verdere uitbouw van uw economisch beleid voor Vlaanderen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Frans De Cock tot mevrouw Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de stijgende werkloosheid in de regio Kempen-Mechelen door een aantal bedrijfssluitingen en bedrijfsherstructureringen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer De Cock tot mevrouw Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government, over de stijgende werkloosheid in de regio Kempen-Mechelen door een aantal bedrijfssluitingen en bedrijfsherstructureringen.

De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de politiek en meer bepaald de regering zijn uiteraard niet bij machte om de economische malaise als dusdanig op te lossen. Er zijn nog andere actoren die daarin een belangrijke rol moeten spelen. Niettemin heeft de politiek een belangrijke opdracht in dit verband.

Wat de streekgebonden vragen betreft, is het uiteraard de bedoeling om de problematiek van die regio onder de aandacht van de minister te brengen. Daarnaast willen we de algemene lijnen kenbaar maken die zich aftekenen in onze Vlaamse economie.

Mevrouw de minister, in oktober van vorig jaar heb ik al een vraag gesteld aan uw voorganger over de Kempense materie. Ik wilde toen al wijzen op een aantal evoluties.

In mijn vraag van vandaag wil ik erop wijzen dat heel de Belgische economie sputtert. Dat is niet alleen een Belgisch maar ook een Europees fenomeen. In de Kempen sputtert de economie echter nog meer dan elders. Ik kan dat aantonen met cijfers. Vorig jaar heeft de regio Kempen 1.150 jobs verloren. Het gaat dan vooral om hoogwaardige jobs. Het voorbije halfjaar zijn er nog eens 950 arbeidsplaatsen verloren gegaan. Bij Brepols Turnhout gaat het dan over 320 jobs, bij Umicore Olen over 128 voltijdse banen, en bij Siemens Atea Herentals over 345 jobs. En dan heb ik het nog niet over de kleine KMO's die intussen ter ziele zijn gegaan.

In de jaarlijkse enquête van de GOM die wordt gehouden bij ongeveer 750 bedrijfsleiders, wordt gepeild naar de vooruitzichten op het vlak van omzet, export en investeringen. Die GOM-enquête voorspelt weinig goeds omdat men een verdere daling van de tewerkstelling in de provincie Antwerpen en vooral in de Kempen vooropstelt. Voor heel 2003 wordt het banenverlies in onze regio geraamd op 1.400, voor de regio Mechelen op 700 en voor de hele provincie Antwerpen op 6.500. Opnieuw blijkt dus hoe kwetsbaar onze regio is, vooral dan in tijden van laagconjunctuur. In die tijden wordt de economische sector in onze regio meer getroffen dan elders.

De elektronica- en ICT-sector, maar ook de grafische, de metaal- en de voedingssector hebben het moeilijk. Zo worden de investeringen in onderzoek en ontwikkeling stelselmatig afgebouwd. Dit leidt uiteindelijk tot de afbouw van heel de secundaire sector.

Mevrouw de minister, in uw vorig antwoord hebt u verwezen naar de streekplatforms. Ik heb ook meegewerkt aan de teksten die hebben geleid tot een streekcharter voor de Kempen. De regio heeft nood aan een industrieel beleidsplan waarbij de nadruk wordt gelegd op vorming en opleiding. Zo kunnen de sectoren die er nu nog zijn, ten minste worden gevrijwaard.

Daarnaast moet ook in nieuwe economische activiteiten worden geïnvesteerd. Dit kan enkel gebeuren indien een aantal randvoorwaarden worden vervuld. Ik denk hierbij aan de ontsluiting van de regio, onder meer door middel van de inmiddels beruchte noord-zuidverbinding, aan extra bedrijventerreinen, aan het saneren van vervuilde bedrijventerreinen, wat misschien nog belangrijker is dan het aanleggen van nieuwe terreinen, en aan openbare infrastructuurwerken die de Kempense economie, die sterke banden met de bouwsector heeft, vooruit kunnen helpen.

Hoewel dit onderwerp in deze commissie minder relevant is, wil ik hier ook nog even verwijzen naar de diensten-, de zorg- en de non-profitsector. In al deze sectoren hebben we nog een hele achterstand in te halen.

Aangezien al deze elementen reeds in het streekcharter waren opgenomen, zou ik de minister enkele vragen willen stellen. Deze vragen zijn eigenlijk een vervolg op de vraag om uitleg die ik in oktober 2002 aan minister Gabriels, toen bevoegd voor het economisch beleid, heb gesteld. Minister Gabriels heeft toen verklaard dat de Rubenscel, die ten tijde van de perikelen met Opel en met eventuele investeringen in de automobielsector in het leven was geroepen, weer zou vergaderen. Hij heeft toen eveneens verklaard dat een gecoördineerde actie onder auspiciën van minister Landuyt van start zou gaan. De eerste informatieronde heeft ondertussen plaatsgevonden.

Aangezien zich sedertdien evenwel een andere evolutie heeft voltrokken, zou ik de minister drie concrete vragen willen stellen. Ten eerste, hoe staat het met de Rubenscel ? Wat is de huidige stand van zaken ? De minister verwijst steeds vaker naar streekplatforms. Welke overlegstructuur wenst de Vlaamse regering te gebruiken ? Zal de minister een door de Vlaamse regering ondersteund concreet actieplan voor de Kempense regio opstellen ?

Ten tweede, hoe wil de minister de geschetste economische toestand in de Kempen remediëren ? Ten derde, wat is de verhouding tussen de initiatieven van de minister en de activiteiten van minister

De Cock

Landuyt die bevoegd is voor het werkgelegenheidsbeleid ? Ik veronderstel dat er sprake is van een gecoördineerde aanpak. Kan de minister in dit verband een timing vooropstellen ?

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, ik zou me kort willen aansluiten bij de bekommernissen van de heer De Cock. Naar aanleiding van een vraag om uitleg aan minister Landuyt is de Rubenscel vorige week al ter sprake gekomen. Net als de heer De Cock vraag ik me af hoe het nu zit met de provinciale strategische cellen die voormalig minister Gabriels twee zomers geleden heeft opgestart.

Ik ben nooit bijzonder gelukkig geweest met deze provinciale strategische cellen. Tenslotte gaat het hier weer eens om een overlegstelsel met provinciale cellen waarin de betrokken actoren kunnen nadenken over maatregelen om de economische situatie te verbeteren of om een flankerend beleid te voeren en de bestaande werkgelegenheid te vrijwaren. Ik heb er al eens op gewezen dat de afwezigheid van de vakbonden in de provinciale strategische cellen een probleem vormt. Op de recentste bijeenkomst van de Rubenscel waren de vakbonden trouwens wel uitgenodigd.

Ik heb hier al regelmatig vragen gesteld over de overlegstructuren. In het Vlaams regeerakkoord staat dat deze structuren stapsgewijs in elkaar zouden worden geschoven. Mijn eerste vraag aan minister Van Mechelen, toen nog bevoegd voor het economisch beleid, was eigenlijk een aansporing om de streekplatforms zo snel mogelijk in orde te brengen. Ik vreesde toen al dat de streekplatforms zouden stilvallen en zouden imploderen.

Op dit ogenblik is die vrees al lang bewaarheid geworden, want de streekplatforms staan op een waakvlam. Ze worden enkel geactiveerd voor calls die met bepaalde projecten verband houden, maar ze zijn niet meer betrokken bij het regionaal strategisch beleid.

Ik wil aandringen op een snelle realisatie van het subregionaal overleg. Er moet dringend een duidelijke bevoegdheidsafbakening komen. We moeten exact weten wie welke beslissingen kan nemen. Dit overleg moet zo snel mogelijk worden opgestart. De STC's en de streekplatforms wachten momenteel de beleidsmaatregelen af. Over het strategisch beleid wordt haast niet meer nagedacht.

De voorzitter : Minister Ceysens heeft het woord.

Minister Patricia Ceysens : Mijnheer de voorzitter, als ik de heer De Cock goed heb begrepen, verwacht hij een inventarisering en een actualisering van de onderwerpen die voormalig minister Gabriels de vorige keer uitgebreider heeft behandeld. Zoals ik daarnet al heb gezegd, is het de bedoeling om het Resoc, de SERR en de provinciale ontwikkelingsmaatschappijen door middel van een ontwerp van decreet zo spoedig mogelijk vorm te geven. Deze overlegstructuren en organisaties moeten op de gepaste niveaus de nodige input kunnen geven.

De Rubenscel heeft geen vaste of permanente structuur : het gaat om een regionaal ingevulde strategische cel met vertegenwoordigers van de voornaamste lokale politieke en economische actoren. Voormalig minister Gabriels heeft deze cellen steeds beschouwd als een instrument om beter zicht te krijgen op belangrijke thema's en op projecten om de economie op te krikken.

Op 23 oktober 2002 heeft de Rubenscel voor de Kempen voor het laatst vergaderd. De door de Rubenscel behandelde prioriteiten zijn grotendeels een herhaling van de aandachtspunten die in het streekcharter Kempen en in het memorandum voor de Vlaamse regering zijn opgenomen. Beide door het STC en het streekplatform Kempen opgestelde documenten zijn besproken tijdens een bilateraal overleg tussen vertegenwoordigers van de Vlaamse regering en lokale actoren dat op 19 november 2002 in Herentals heeft plaatsgevonden. Bij het ontwikkelen van initiatieven om de economische activiteiten en de werkgelegenheid in de Kempen te bevorderen, vormen de in de Rubenscel benadrukte actiepunten nog steeds belangrijke aandachtspunten. Het streekplatform lijkt me het best geplaatst om, uiteraard bij wijzigende omstandigheden, het streekcharter of het memorandum te actualiseren of verder te concretiseren.

Momenteel wordt door de administratie een stand van zaken opgemaakt met betrekking tot de elementen die in het memorandum aan de Vlaamse regering werden gevraagd. Een aantal van die elementen zijn inmiddels immers het voorwerp geworden van planningsprocessen zoals de provinciale afbakening van het kleinstedelijk gebied Mol, met inbegrip van de planning, en desgevallend de voorafname, van regionale bedrijventerreinen, en zoals de planning van bedrijventerreinen in het netwerk van het Albertkanaal.

Ceysens

Nieuwe initiatieven specifiek voor de Kempen, buiten het streekmemorandum, werden tot dusver nog niet genomen. Wel zal ik op korte termijn het overleg over het streekmemorandum nieuw leven inblazen. Op dat moment kunnen eventuele andere voorstellen worden gedaan. Die voorstellen kunnen dan opnieuw op een beleidsdomeinoverschrijdende manier worden bekeken.

De Rubenscel was complementair met de werkzaamheden van minister Landuyt. De input die het Rubensoverleg opleverde, heeft het antwoord van de Vlaamse regering op het streekmemorandum mee beïnvloed. Voor een gecoördineerde aanpak wil ik ook hier verwijzen naar het streekmemorandum voor de Kempen waarvoor zowel het streekplatform als het STC de pen heeft vastgehouden. Vanuit beide beleidsdomeinen is ook samengewerkt aan de voorbereiding van een reactie vanwege de hele Vlaamse regering.

De voorzitter : De heer De Cock heeft het woord.

De heer Frans De Cock : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb daaruit begrepen dat u meer heil verwacht van het overleg met de

streekplatforms. U zult ontwerpen van decreet indienen over de Resoc's en de SERR's en zo.

Minister Patricia Ceysens : Minister Landuyt moet die indienen. Ik heb mijn tegenhanger daarvan, maar hij moet de ontwerpen indienen. Die met betrekking tot de provinciale ontwikkelingscellen zal ik indienen.

De heer Frans De Cock : Hebt u daar een timing voor ?

Minister Patricia Ceysens : Er wordt met bekwame spoed aan gewerkt. Ze hebben een tijdje bij de stuurgroep Beter Bestuurlijk Beleid gelegen, waar werd gewacht tot het parlement klaar was met het decreet beter bestuurlijk beleid. Nu kan dit weer worden opgenomen.

De heer Frans De Cock : We zullen dit verder met aandacht volgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 15.51 uur.*
